

SESMOND

Butlletí del Servei d'Arxiu Municipal de Lloret de Mar

Núm. 2

Febrer, 2000

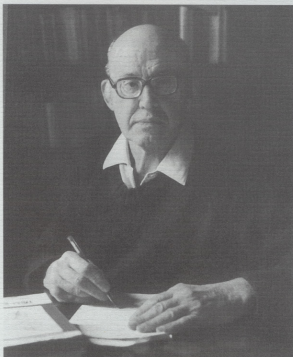
LA PARADA DE SESMOND

El record de l'Esteve Fàbregas

Seria un oblit imperdonable que el butlletí de l'Arxiu Municipal, un òrgan de difusió de la cultura, silenciés la mort d'un escriptor, més que més quan aquest exercí de funcionari municipal durant més de quaranta anys i tingué, per raons oficials i per la seva vocació d'historiador, una vinculació molt estreta amb l'Arxiu. Ens referim, naturalment, a l'Esteve Fàbregas i Barri (nat el 9 de setembre de 1910 i mort el 16 d'agost de 1999). Tenia una vintena d'anys quan ja escorcollava els vells documents de la localitat, mercès als quals faria, més tard, interessants articles al quinzeneri «Aires lloretencs» que existí entre el 1933 i el 1936, del qual fou un element decisiu. N'hi recordem un d'article titulat «Un document que reapareix», dedicat a l'enquesta de l'intendent Patiño, de 1716, on es posa de manifest aquest contacte sovintejat que tenia amb els papers pretèrits. Fàbregas m'havia confessat haver ordenat en diverses ocasions l'Arxiu Municipal. En general, però, la cultura no ha estat mai la preocupació principal de la gent que ha manat a la casa gran i l'Esteve -diminutiu del seu nom amb el qual era popularment conegut- va veure reiteradament com l'Arxiu anava d'un racó a l'altre segons necessitats d'espai per a altres finalitats i va acabar tirant la tovallola. Quan el qui escriu aquestes ratlles va recuperar l'any 1973 els lligalls de documents de la nostra història local, havien anat a parar al pitjor lloc de les golfes i molts els va trobar menjats de les rates o els dragons, empapats d'aigua dels degoters o compartint la foscor amb tota mena de porqueria. Tinc fotos que ho demostren. Per això no és estrany que, veient com anaven les coses, hi hagués hagut també màniga ampla en deixar sortir de la casa consistorial pergamins i altres documents importants. Alguns no s'han recuperat fins avui. Fàbregas, en veure que compartia amb ell les seves inquietuds culturals, em confessava la seva impotència i quan jo m'indignava i projectava canvis radicals, em mirava per damunt les ulleres amb aire incrèdul, com si em digués: «Ja t'ho trobaràs». En bona part, lamentablement, tenia raó.

L'Esteve, d'altra banda, a nivell particular i també en els seus temps de joventut, va portar a terme una recerca exhaustiva per les golfes de les velles cases de mariners, que li va permetre aplegar una excel·lent documentació nàutica, d'una època brillant de la història local. Gràcies a ell es va salvar. Aquest fons, junt amb altres documents, constitueix la seva col·lecció de diplomàtica naval que exhibia en una sala equipada a tall de museu de la seva pròpia casa. Estic convençut que el seny dels seus fills possibilitarà que un dia, en el futur, aquest arxiu es pugui unir al municipal i agafar la volada que mereix.

Fàbregas fou, d'altra banda, un arxiver nat. Un arxiver de mots, de frases, de costums... I, alhora, un divulgador -tal com ara

Esteve Fàbregas i Barri «L'Esteve».
Autor de la fotografia: Mas. Procedència: J. Domènech.

són els bons arxivers- que oferí al públic el tast de les seves investigacions. Perquè fruit d'aquesta feina de benedictí van sorgir els llibres «Lloret de Mar» (de història local) -1959-, «Dos segles de marina catalana» -1961-, sobre el comerç amb Amèrica, el «Diccionari de veus populars i marineres» -1985- i «La cultura tradicional i el parlar de Lloret» -1989-, escrit en col·laboració amb la seva esposa.

L'espai de què disposem no permet allargar massa aquesta evocació. L'article que ens han demanat, però, pretén recordar un home que va lluitar per la cultura des del seu lloc de privilegi de l'Ajuntament, que va portar a terme commemoracions diverses -el record dels temps de les Amèriques amb l'estrena de la sarsuela «La Bella Dolores» -1944-, el centenari de l'òpera «Marina» -1955- o el Mil·lenari de Lloret -1966-, per esmentar unes coses concretes; i que va estimar també aquests vells papers que ara, ben ordenats i cal creure que salvats per sempre, constitueixen, per fi, un autèntic Arxiu Municipal al servei de tothom.

Joan Domènech i Moner

MEMÒRIA DEL SERVEI D'ARXIU MUNICIPAL 1998-1999

Els arxius municipals, fins fa poc temps, només es preocupaven de conservar la documentació històrica de l'Ajuntament, d'organitzar-la i d'atendre els pocs investigadors que la volien consultar.

Actualment, però, la societat demana una participació molt més activa i directa dels serveis d'arxiu. Se'ls ha encomanat noves funcions i noves responsabilitats que han permès reconvertir els arxius municipals en uns serveis públics més oberts i dinàmics. Així, les diferents tasques que es realitzen als serveis d'arxiu es poden agrupar en tres grans àmbits: la gestió dels documents administratius dels ajuntaments, l'accés a la documentació, i la protecció i difusió del patrimoni documental del municipi.

Cadascun d'aquests tres àmbits inclou múltiples tasques: anàlisi dels documents, ordenació, normes de classificació, propostes d'eliminació, elaboració d'instruments de descripció, reproducció de documents (en paper, en imatges...) No obstant això, en aquesta memòria no detallarem totes i cadascuna de les actuacions dutes a terme en el servei d'arxiu durant aquests dos anys sinó que, a grans trets, apuntem algunes dades que poden ser significatives per a constatar l'evolució i la tendència que segueix aquest servei d'arxiu municipal.

Cal assenyalar, d'altra banda, que des del mes d'agost de 1999, el senyor Josep M. Ramírez i Burgada, com a regidor de Cultura del nostre ajuntament, ha assumit la responsabilitat política d'aquest servei d'arxiu municipal.

Explotació i difusió dels fons

▼ LES CONSULTES EXTERNES

L'any 1998 el servei de consultes de l'arxiu municipal fou utilitzat per 271 ciutadans (un creixement del 20 % respecte l'any 1997) i durant l'any 1999, aquesta xifra es va incrementar fins els 345 usuaris (que representa un augment del 54% en relació a l'any 1997 i del 27'4 % respecte l'any 1998).

Durant els dotze mesos de l'any, les consultes es distribueixen de manera força desigual.

	1998	1999		1998	1999
Gener:	18	26	Juliol:	30	26
Febrer:	19	19	Agost:	13	47
Març:	16	36	Setembre:	24	20
Abril:	17	19	Octubre:	25	31
Maig:	13	12	Novembre:	38	16
Juny:	16	25	Desembre:	42	67

No obstant això, a partir d'aquestes dades es constata una major aflluència d'usuaris durant el segon semestre de l'any, que vindria motivada per la coincidència de les vacances d'estiu (juliol i agost), de l'inici del curs escolar (setembre i octubre) i de les vacances de Nadal (desembre). Sens dubte, aquests són els períodes més adequats perquè els estudiants, investigadors (historiadors, filòlegs, sociòlegs...) o ciutadans particulars puguin realitzar els seus treballs de recerca o puguin consultar la documentació necessària per a reclamar drets propis, solucionar plecs o realitzar reformes d'immobles.

▼ LES CONSULTES INTERNES

Pel que fa a les consultes internes realitzades per personal tècnic o administratiu i per representants polítics de

l'Ajuntament, es comptabilitzaren 260 consultes durant l'any 1998 (el 54% més que l'any anterior) i 233 al 1999 (que significa un increment del 37 % respecte l'any 1997 i una lleugera davallada del 10% en relació a l'any 1998).

La distribució mensual per a les consultes internes també es força desigual:

	1998	1999		1998	1999
Gener:	16	11	Juliol:	17	12
Febrer:	20	24	Agost:	5	21
Març:	40	35	Setembre:	11	21
Abril:	16	23	Octubre:	19	17
Maig:	33	20	Novembre:	34	11
Juny:	41	17	Desembre:	8	16

En aquest cas es pot observar com la major part de les consultes de caràcter intern es realitzen durant el primer semestre de l'any.

Les àrees i departaments administratius que fan les consultes es distribueixen de la següent manera:

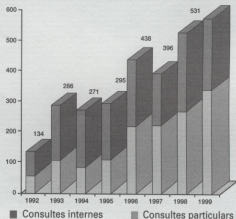
	1998	1999		1998	1999
Adm. General	59	51	Ofic. Turisme	3	3
Alcaldia	5	7	Servei d'Aigües	4	2
Serv. Econòmic	110	70	Esports	2	-
Obres, Urbanisme			Resp. Polítics	2	2
i Serveis Públics	53	66	Serveis Socials	1	-
Seg. Ciutadana	17	13	Comitè de Pers.	1	-
Hospital	3	6	OMIC	-	3

L'Àrea d'Administració General està formada pels departaments de Secretaria, Governació, Estadística, Registres i Cultura. L'Àrea dels Serveis Econòmics inclou els departaments d'Intervenció, Rendes, Recaptació i Tresoreria. L'Àrea d'Obres, Urbanisme i Serveis Públics l'integren els departaments d'Obres, Activitats, Inspecció i Planejament; i, finalment, l'Àrea de Seguretat Ciutadana la formen els departaments de Policia Local i de Protecció Civil.

▼ CONSULTES EXTERNES + CONSULTES INTERNES

Globalment, el nombre d'usuaris (externs i interns) que utilitzaren el servei d'arxiu fou de 531 persones per l'any 1998 (un 34'6 % més que l'any anterior) i de 578 pel 1999 (el 46'6 % més que l'any 1997 i el 8'8 % més que pel 1998).

EVOLUCIÓ DE LES CONSULTES FETES AL SERVEI D'ARXIU MUNICIPAL DES DE L'ANY 1992 AL 1999

▼ ACTIVITATS DE DIFUSIÓ

Des del Servei d'Arxiu es procura donar a conèixer diferents aspectes del nostre patrimoni documental i, per això, durant els anys 1998 i 1999 s'han realitzat les següents activitats:

■ CURS «CONEGUEM EL NOSTRE PATRIMONI»: DEL 10 AL 28 DE MARÇ DE 1998.

El curs es va centrar en el coneixement i la difusió de tres edificis emblemàtics de la nostra població: l'ermita de les Alegries, el Castell de Sant Joan i l'església de Sant Romà. En aquesta tercera edició del curs «Coneguem el nostre patrimoni» es varen combinar les explicacions de caire acadèmic (a càrrec dels senyors Joan Domènech, Armand de Fluvià i Agustí M. Vilà) amb les visites guiades a cadascun dels edificis (a càrrec del Grup de Llegendes de Girona). Aquesta nova experiència fou molt ben valorada per les 35 persones que es varen inscriure al curs.

■ PROGRAMA «DE VACANCES» DE TV3. MAIG - JUNY DE 1998.

El Servei d'Arxiu col·laborà amb Televisió de Catalunya, S.A -TV3- per a la realització del programa «De vacances» dedicat a la divulgació de la història dels indians de finals del s. XIX i començaments del s. XX.

■ PROGRAMA DE FESTES DE SANT ROMÀ «L'ART ALS CARRERS». OCTUBRE - NOVEMBRE DE 1998.

El Servei d'Arxiu Municipal, conjuntament amb el senyor Jordi Padilla i la senyora Amaranta Gibert, s'encarregà d'elaborar el tema central del programa de festa major de Sant Romà «L'art als carrers»: triar les imatges, buscar la informació, elaborar els textos... En el mateix programa també s'ideà un qüestionari que pretenia divulgar altres elements artístics del poble i fomentar la participació de la població lloretenca, especialment l'escolar.

■ CONFERÈNCIA: «MOSSÈN CINTO VERDAGUER I LLORET». 5 DE NOVEMBRE DE 1998.

Des del Servei d'Arxiu s'organitzà una conferència sobre mossèn Jacint Verdager i la seva vinculació amb Lloret de Mar. La xerrada va anar a càrrec de mossèn Joan Carreiras i Pera i comptà amb la col·laboració del senyor Josep Bernat i la senyora Conxita Romaní, que delectaren el públic assistent amb la recitació d'alguns poemes de Verdager.

■ ACTE PÚBLIC DEL SERVEI D'ARXIU MUNICIPAL. 27 DE NOVEMBRE DE 1998.

En aquest acte públic es concentraren tres presentacions. En primer lloc, la inauguració de les noves instal·lacions del Servei d'Arxiu Municipal, amb una conferència a càrrec de la senyora Mariona Corominas (presidenta de l'Associació d'Arxivistes de Catalunya). Segonament, la donació del fons documental del senyor Juli Bassets: els fons patrimonial Xiberta-Ball-Ilatinas-Guinart i el fons patrimonial Conill-Durall-Surís. I, finalment, la presentació de la revista del Servei d'Arxiu Municipal «Sesmond» i de la Guia del servei d'arxiu. A l'acte hi assistiren unes 50 persones.

■ JORNADA DE PORTES OBERTES. 28 DE NOVEMBRE DE 1998.

L'endemà de la inauguració de les noves instal·lacions del Servei d'Arxiu s'organitzà una jornada de portes obertes per tal que tothom qui volgués pogués visitar les dependències d'aquest servei. Durant aquella jornada visitaren les noves instal·lacions un total de 63 persones.

■ EXPOSICIÓ DE LA DONACIÓ DEL SENYOR JULI BASSETS. NOVEMBRE DE 1998 - NOVEMBRE DE 1999.

Coincidint amb l'acte públic de donació del senyor Juli Bassets, el Servei d'Arxiu organitzà una exposició per tal de mostrar diferents documents del fons de la família

Xiberta-Ball-Ilatinas-Guinart i del fons de la família Conill-Durall-Surís. L'exposició, que va tenir molt bona acollida, fou visitada per 3 cursos d'ESO i per més de 200 persones.

Acta de donació del fons «Xiberta-Ball-Ilatinas-Guinart» i «Conill-Durall-Surís». El senyor Juli Bassets signa el document d'entrega al Servei d'Arxiu Municipal en presència del senyor Alcalde. Autor: M. Utset. Procedència: SdAM.

■ VISITA D'ALUMNES DE 3R ESO. 18 DE GENER DE 1999.

16 alumnes de 3r d'ESO del Col·legi de la Immaculada Concepció, amb la seva professora Martine Petit, visitaren les dependències del Servei d'Arxiu i l'exposició temporal dedicada al fons documental de la família Xiberta (donació J. Bassets).

Imatge d'una de les vitrines que il·lustraven l'exposició dels fons «Xiberta-Ball-Ilatinas-Guinart». Autoc/Procedència: SdAM.

■ CURS «CONEGUEM EL NOSTRE PATRIMONI». DEL 8 AL 27 DE MARÇ DE 1999.

El curs es va centrar en el coneixement i la difusió de tres conjunts històrics i artístics de la nostra població: l'assentament ibèric de Puig de Castellet, les pintures renaixentistes de Pere Serafi i l'art modernista del cementiri de Lloret de Mar. Les explicacions acadèmiques s'encarregaren al doctor Josep M. Llorens, del centre d'arqueologia de Girona, al doctor Joan Bosch, professor de la Universitat de Girona, i a la doctora Rosa Alcoy, professora de la Universitat de Barcelona. Les visites guiades es realitzaren al Puig de Castellet (a càrrec de la doctora Enriqueta Pons), al Museu d'Art de Girona (aprofitant l'exposició «De Flandes a Itàlia», on s'exposaven pintures de Pere Serafi) i al cementiri de Lloret (a càrrec de la professora Rosa M. Salip). En aquesta quarta edició s'inscrivieren un total de 33 persones.

■ CONFERÈNCIA: «HISTÒRIA DELS NOSTRES BARRIS: EL MOLÍ, EL MAS VILÀ I CAN RIVALAIGUA». 16 D'ABRIL DE 1999.

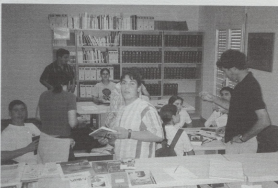
Durant les festes del barri del Molí, el responsable del Servei d'Arxiu va donar una xerrada al centre cívic «Shaloom» que pretenia donar a conèixer, de manera planera i didàctica, quina ha estat la història d'aquest barri: els orígens,

el desenvolupament urbanístic, el creixement humà, la procedència social... Els assistents (unes trenta persones) pogueren veure imatges retrospectives d'aquell barri i algunes gràfiques que permetien constatar el creixement poblacional i la procedència de la immigració que viu en aquest barri. El text i gràfics de la conferència estan disponibles, per a qui vulgui consultar-los, en el Servei d'Arxius Municipal.

■ PROGRAMA «DE VACANCES» DE TV3. MAIG - JUNY DE 1999. El Servei d'Arxius col·laborà amb Televisió de Catalunya, S.A -TV3- per a la realització del programa «De vacances» dedicat a la divulgació de la història del turisme a la costa catalana.

■ VISITA D'ALUMNES DE 3R ESO. 4 DE JUNY DE 1999.

15 alumnes de 3r d'ESO de l'Institut Rocagrossa, amb el professor Miquel Casanovas, visitaren les dependències del Servei d'Arxius i l'exposició temporal dedicada al fons documental de la família Xiberta (donació J. Bassets).

El dia 4 de juny de 1999, visitaren el Servei d'Arxius els alumnes de 3r d'ESO de l'Institut Rocagrossa. Autor/Procedència: SdAM.

■ PROGRAMA DE FESTES DE SANTA CRISTINA «PETITA HISTÒRIA DE LES ERMITES DE LLORET», JUNY - JULIOL DE 1999. El Servei d'Arxius Municipal participà en l'elaboració dels textos del programa de la Festa Major d'Estiu de Santa Cristina «Petita història de les ermites de Lloret».

■ COL·LABORACIÓ A LA REVISTA DE GIRONA PEL DOSSIER CENTRAL «ELS CLARSOBSCURS DELS ARXIUS», AGOST - SETEMBRE DE 1999. El responsable d'aquest Servei d'Arxius, conjuntament amb les arxiveres Silvia Alemany, de Sant Feliu de Guixols, i Conxa Sauri, de Palafrugell, participà en la redacció d'un article dedicat a valorar quina ha estat la trajectòria dels arxius municipals a les comarques gironines en els darrers vint anys i quins són els problemes i els reptes del futur. L'article, titulat «Els arxius a les administracions locals», va aparèixer al número 197 de la Revista de Girona.

■ VISITA GUIADA ALS JARDINS DE SANTA CLOTILDE. 18 DE NOVEMBRE DE 1999.

El Servei d'Arxius s'encarregà de la visita guiada als jardins de Santa Clotilde durant la diada de Sant Romà. Hi assistiren 120 persones que, durant 1 hora, gaudiren d'un paratge meravellós.

■ COL·LABORACIÓ AMB EL DIARI DE GIRONA. DESEMBRE DE 1999. El Diari de Girona sol·licità la col·laboració del Servei d'Arxius per a l'elaboració del quadern de la Memòria Gràfica de les comarques gironines dedicat a Lloret de Mar. El Servei d'Arxius s'encarregà de fer la tria de fotografies i d'elaborar el text que acompanyaria les imatges gràfiques de Lloret. El dossier va sortir publicat el dia 9 de gener d'enguany.

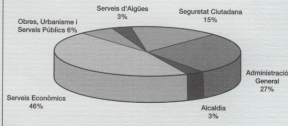
Els ingressos documentals

▼ LES TRANSFERÈNCIES ADMINISTRATIVES

Les dependències municipals van ingressar 90,4 metres lineals de documentació durant l'any 1998 i 72 m.l. a l'any 1999. Globalment, doncs, les oficines de l'Ajuntament han transferit, en dos anys, un total de 162,4 metres lineals de documents. La seva procedència, per àrees i departaments, és la següent:

	1998	1999
Administració General	17'8 m.l	26'5 m.l
Secretaria	9'6 m.l	8 m.l
Governació	1'9 m.l	-
Estadística i		
Registre	4'7 m.l	18'5 m.l
Cultura	1'6 m.l	-
Alcaldia	1 m.l	4 m.l
Serveis Econòmics	38'2 m.l	34'6 m.l
Rendes	7 m.l	15'1 m.l
Recap. vol.	5'5 m.l	-
Recap. ex.	11 m.l	5'5 m.l
Intervenció	9'7 m.l	7 m.l
Tresoreria	5 m.l	3 m.l
Pàrking	-	4 m.l
Obres, Urbanisme i Serveis Públics	10 m.l	-
Obres d'edif.	10 m.l	-
Seguretat Ciutadana		
Polícia	18 m.l	7 m.l
Servei d'Aigües	5'4 m.l	-
	90'4 m.l	72 m.l

TRANSFERÈNCIES DE DOCUMENTACIÓ ADMINISTRATIVA ANYS 1998-1999

A partir d'aquestes dades es constata clarament que l'Àrea de Serveis Econòmics és la que transfereix un major volum de documentació (el 46% de la documentació transferida al servei d'arxius durant els anys 1998 i 1999) atès que, sense cap mena dubte, també és l'àrea que genera un major volum de documentació administrativa. Igualment, però, s'ha de destacar el volum documental que transfereixen les àrees d'Administració General (amb el 27% del total) i les de Seguretat Ciutadana (amb el 15% de la documentació transferida).

▼ ELS INGRESSOS EXTRAORDINARIS

L'any 1998 va ésser un any clau per a la difusió del Servei d'Arxiu Municipal. La inauguració de l'Arxiu, el triptic, l'acte públic d'entrega del fons Xiberta, l'aparició de la revista Sesmond... tot plegat va fer possible que un major nombre de lloretencs conegués l'existència d'aquest servei i que, en conseqüència, augmentés el nombre d'ingressos documentals de caràcter extraordinari. Lògicament, els ciutadans són cada vegada més conscients que cal protegir el patrimoni documental de Lloret. En aquest sentit, el Servei d'Arxiu els ofereix unes bones garanties per a la correcta conservació dels documents (neteja, classificació, control de consultes, control de les condicions ambientals...)

Durant aquests dos anys, s'han produït els següents ingressos documentals:

1998

■ **ROGÉS LLIBRES, S.A.:** Revista «Joventut Catalana» de 6 d'agost de 1925 (amb fotografies de Lloret de Mar). Entrada del Cinema «Modern» de Lloret de Mar (del mes d'agost de 1973).

■ **OBRRERIA DE SANTA CRISTINA:** Fotocòpies del seu fons documental (ss. XVIII - XX).

■ **Sr. Agustí M. VILÀ i GALÍ:** Document de l'any 1876 on es fa una sol·licitud d'obres per a l'església parroquial de Sant Romà. L'expedient inclou un plànol original signat pel mestre d'obres Joan Lluhi Rissech.

■ **Sr. Juli BASSETS i SÁNCHEZ:** Fons documental de les famílies Xiberta-Ball-Ilatinas- Guinart (ss. XIV - XX) i, Conill-Durall-Surís (ss. XVIII-XIX).

■ **Sr. Manuel RODÉS i ROSÉS:** Revista d' «Ací d'Allà» (recopilatori d'articles de Lloret de Mar)

■ **Sr. Agustí M. VILÀ i GALÍ:** Diversos exemplars de la revista Serra d'Or i del Full Parroquial de Lloret de Mar.

■ **Sr. Josep BERNAT i MONTERO:** Text original de «LA BELLA DOLORES» (f)

■ **Sr. Sebastià CORIS i MESTRES:** Fotocòpia del Quadern de Bitàcola del berganti «Camila» àlies 1a de Tossa (capità Simeon Mestres i Bruguera).

■ **Sr. Santi MORET i ABRIL:** Opuscle de «La Bella Dolores» (1944). Anunci de la processó a Sant Pere del Bosc (2 de maig de 1939). Diverses fotografies amb imatges antigues de Lloret (1907/1980).

■ **Sr. Joan SARDÀ i FOREST:** Testament de Romà Bover (26 de juliol de 1796). Partida de baptisme de Narcís Furest Serra (22 de setembre de 1843).

■ **Sr. Manuel BOADAS i NUALART:** Rebutis d'arbitris sobre cementiris i conducció de cadàvers (1927/1943)

■ **AJUNTAMENT DE BLANES:** Novena en honor y gloria de Santa Cristina, 1881. Centenari de «Marina», 1955. VI Aplec de la Sardana, Lloret de Mar, 1973. XXI Aplec de la Sardana, Lloret de Mar, 1988. Commemoració del Mil·lenari de Lloret, 1966.

■ **Sra. Assumpció COMAS i MORÉ.** Llibre manuscrit «Industria Corchera por F. de Ciriquíán» (del 18 de desembre de 1888).

■ **Sr. José Luis BORDALLO CASTAÑEDA.** Reportatge gràfic de l'acte d'inauguració del monument a la Dona Marinera (1967) i d'altres actes socials i esportius a la vila de Lloret (1967).

■ **Sr. Rosa M. SANTAMARIA/ DEMALL - UNESCO.** Publicacions: «Sa Boadella»; reserva llevant BIOTOP de Lloret de Mar... i altres articles i publicacions de caràcter local.

■ **Sr. Àngel MARTÍNEZ i DE LAGUARDIA.** Definició de legítima de Montserrat Morell (document en pergami de 14 d'abril de 1573). Testament de Caterina Morell (document en pergami de l'11 d'agost de 1594). Prospekte turístic de Lloret de Mar (1950).

■ **Sr. Assumpció COMAS i MORÉ.** Col·lecció de programes, cartells, díptics i tríptics.

■ **Sr. Àngel MARTÍNEZ i DE LAGUARDIA.** Projector de diapositives KODAK. Pantalla de projecció KODAK. Reprodutor de cassets Philips. Visor de diapositives CENEL.

■ **Sr. Joan SARDÀ i FOREST.** Rebut de Maria Parera de Puig del 1873.

■ **Sr. Carles MACIÀ i ALDRICH:** Escripura (f) notarial de venda d'un tros de terra, signada per Dolors Lluhi i Taulina (27 de març de 1872). Escripura (f) notarial de poders atorgats per Rosa Surís i Domènech (10 de maig de 1892).

■ **ROGÉS LLIBRES, S.A.** Monografies mèdiques, núm. 86 de l'any 1935 (inclou propaganda de la Clínica Mental «Torre Campderà»); Revista «Mundo Gráfico», núm. 793 de 12 de gener de 1927 (inclouen fotografies d'uns aiguats ocorreguts a Lloret de Mar).

■ **Sr. Manuel BOADAS i NUALART.** 11 Goigs. Treballs mecanoscrits sobre Lloret de Mar.

■ **Sr. Germinal ROS i MARTÍ.** Revistes i quaderns d'història contemporània.

■ **Sr. Josep M. COLL i ROBERT:** Fons de la Universitat de Lloret (ss. XIV al XVII). 64 pergamins.

■ **Sr. Àngel MARTÍNEZ i DE LAGUARDIA:** Col·lecció dels Quaderns de la Revista de Girona editat per la Diputació de Girona i la Caixa de Girona.

■ **Sr. Joan RODÉS i DURALL:** Quadern de Bitàcola del berganti-goleta «Cristina Botet» (1883-1884) (f). Pergami d'un testament de Joan Pradas, de Lloret (25 d'octubre de 1519) (f).

■ **Sr. Agustí M. VILÀ i GALÍ:** Diversos exemplars de la revista Serra d'Or i del Full Parroquial de Lloret de Mar.

■ **Sr. Joan RODÉS i DURALL:** Imatges de principis dels anys trenta, on apareixen membres de la família Rodés fotografiats per diferents indrets del poble: Banys Ventura, passeig Agustí Font...

■ **AGRICULTORS DE LLORET:** Fons documental de la Càmera Agrària de Lloret de Mar (ca.1900 - 1980).

■ **Sr. M. Teresa ASENS i PERPIÑÀ:** Donació del fons d'imatges de Josep Vilà, fotògraf lloretenc que va treballar entre l'any 1900 i el 1930.

EL FONS DE LA UNIVERSITAT DE LLORET I ELS DOCUMENTS ENTREGATS PEL SR. JOSEP M. COLL I ROBERT

Administració i govern de les viles a la Catalunya del s. XIII

Des de començaments del segle XIII a bona part de les parròquies del principat de Catalunya hi havia el comú, consell o universitat (col·lectivitat), que agrupava tots els caps de casa del terme parroquial. Els veïns, amb la prèvia autorització del baró o dels seus representants (batlle o pabord), es reunien en assemblea i tractaven sobre diferents temes que afectaven a la col·lectivitat: elegien síndics o representants per a gestionar béns o resoldre plets, decidien sobre l'acceptació de determinades exaccions, creaven censals, redimien deutes...

El baró o senyor jurisdiccional, tal i com explica l'historiador i arxiver Josep M. Pons i Guri¹, també convocava les assemblees quan volia treure'n un profit o una prestació especial: ajut econòmic per fortificar alguna de les seves viles, dotar un fill o una filla que s'havia de casar, contribuir en un donatiu voluntari al rei i, sobretot, pagar deutes, cancel·lar empenyoraments, censals morts, etc... Els vassalls, com a contrapartida, demanaven privilegis, correccions de conductes de funcionaris, noves ordinations per al seu bon govern i resolucions de greuges en general; tot això es formulava en forma de capítols, que eren contestats pel senyor a continuació de cada un d'ells. Així es creava un dret paccionat, a manera del de les corts, però amb el benentès que, a l'igual que les ordinations baronials, no podien infringir el dret comú, els usatges ni les constitucions generals de Catalunya.

Més endavant, quan les viles començaren a tenir alguna importància, els barons van reformar les universitats i la transformaren en un organisme permanent, amb els seus consells, jurats o paers, amb un clavari, oïdors de comptes i un nombre limitat de consellers, elegits per insaculació. Les universitats van perdurar fins al decret de Nova Planta, l'any 1716.

La universitat o el comú de Lloret

La parròquia de Sant Romà de Lloret i una part de la de Sant Esteve de Caulès, pertanyien a la baronia del terme del castell de Lloret. El baró, o senyor jurisdiccional, era el capítol de canonges de la seu de Girona, que regia la seva jurisdicció mitjançant el canonge pabord. La baronia tenia el govern del terme del castell, judicial, civil i administratiu, amb la potestat de dictar ordinations i bans. La jurisdicció criminal, però, pertanyia a la casa dels Montcada des de l'any 1325.

La primera referència documental on s'esmenta l'existència del «comú» o «universitat» de Lloret la trobem en un pergami de l'any 1346, on es dicta sentència arbitral sobre el dret que tenien els homes del port de Lloret per poder tallar la llenya del bosc, que pertanyia a la universitat. Aquest document, ens presenta la primera relació del «prohoms» o caps de casa lloretencs:

Pere Bruguera, Marc Andreu, Guillem Rifret, Pere Mascarós, Jaume Bonet, Pere Puig, Simó Ciureda, Guillem Botet, Pere Oliva, Salvador Pujol, Guillem Duray, Bernat Salvador, Ramon de Camps, Guillem Florit, Bernat Jaupi, Jaume Ca Parera, Nicolau Pla, Guillem Riera, Guillem de Pla, Pere Agut, Bernat Vidal, Bernat Garrofa, Jaume Cabanyes, Vicens Esteve, Arnau Coll, Bernat Domènech, Pere Aulench, Guillem Mir, Bernat Casa, Arnau Domènech, Pere Ferrer, Guillem de Llagostera, Ramon Castelló i Guillem Pradell de Nuy.

Les reunions o assemblees del comú de Lloret es convocaven a «so de corn» o a «toc de campana» i es feien, al principi, a la sagrera de l'església parroquial de Sant Romà (actualment l'ermita de les Alegries) i, més tard, a la platja de Lloret.

Lògicament, l'organització i el funcionament de la universitat o comú de Lloret comportava la creació del seu propi arxiu perquè, qualsevol activitat humana té la necessitat de conservar els seus documents escrits com a testimoni probatori de les múltiples activitats individuals o col·lectives (compra-ventes de patrimoni, privilegis, sentències judicials, nomenaments de representats...) Malauradament, però, tenim constància que una part d'aquest arxiu va desaparèixer a causa dels forts temporals que afectaren la nostra població durant l'any 1607 i que, tal i com ens descriu el rector Jaume Felip i Gibert, ocasionaren l'esfondrament de la torre de defensa on es guardava una part d'aquest fons documental:

«la torre de la vila (que era una de les belles fortalezes hi agués en estes parts marítimes) feu moviment i molt poch après se badà per lo mig com una magrana, de tal manera, que de la una part anà la meytat en vers mar ab los assentos dels Jurats, quant tenen Consell, dins lo qual escolt, i dins les caixes del tenien scriptures, y casi cent lliures de la Vila, que tot se es perdut, restant encara en peu la altre part de dita torre, en vers la vila, aont estan los torrions y barbacana de pedra picada, y la campaneta del consell, y de rebato dels moros, y de les guardies, ab les pessas de artilleria conservades».

No obstant això, aquesta no fou l'única causa de la desaparició de bona part del fons de la universitat de Lloret. Pel que sembla, en els segles XVIII, XIX i XX, es produïren altres fets que també perjudicaren aquest fons documental. L'anomenada «revolta dels josesps», les guerres contra els francesos i els anglesos, les guerres carlines, la guerra civil, els nombrosos trasllats d'immobles... Totes aquestes circumstàncies degueren afectar molt directament al fons documental de la universitat de Lloret.

El fons de la universitat de Lloret

Malgrat totes aquestes vicissituds, bona part d'aquest fons s'ha pogut conservar gràcies a la protecció de la família Coll, que durant força temps, ha estat la responsable de la seva custòdia. Sens dubte, la cura i l'estima que la família Coll ha mostrat envers aquesta documentació ha permès que, actualment, el fons estigüés en molt bones condicions de conservació. La seva preocupació i sensibilitat queda ben palesa amb l'encàrrec que realitzaren al senyor Antoni M. Aragó i Cabañas (que fou sotsdirector de l'Arxiu de la Corona d'Aragó, i persona molt vinculada a la nostra població) per tal que fes un extracte o transcripció d'alguns dels pergamins d'aquest fons.

Temps endarrera, la família Coll ja s'havia mostrat partidària d'entregar aquest fons de la universitat de Lloret al nostre Ajuntament, amb l'única condició que hi hagués un servei d'arxiu que s'encarregués de custodiar i conservar tota aquesta documentació. Afortunadament, l'Ajuntament de Lloret de Mar ja pot oferir a tots els ciutadans un servei d'arxiu amb plenes garanties, especialitzat en l'administració, custòdia i divulgació del patrimoni documental del municipi.

Amb aquesta entrega, el fons de la universitat de Lloret s'amplia a 87 documents (manuscrits en pergami) que abracen un període de temps prou ampli: des del segle XIV fins al

XVII. El document més antic data del 7 de març de l'any 1346 (número 70) i tracta del plet que hi hagué entre els homes que vivien al port de Lloret i els que vivien a la pagesia, pel dret d'usar la llenya dels boscos. El pergami més modern data del 30 de novembre de 1640 (número 69) i fa referència a la venda d'un censal de 40 lliures per a sufragar diferents despeses que afectaven a l'hospital de pobres de la vila de Lloret.

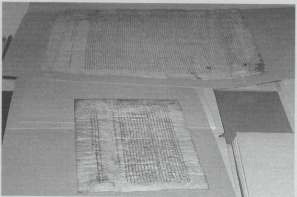

Imatge de la documentació entregada pel Sr. Josep M. Coll al Servei d'Arxius Municipal. Autor/Procedència: SdAM.

En conjunt, tot aquest fons aporta una informació molt interessant que permet conèixer molt més profundament la història de Lloret entre els segles XIV i XVII: el plets amb el capítol de la catedral de Girona, la intervenció de la reina Maria, la recollida d'impostos per casaments reials, la construcció de l'església parroquial de Sant Romà, els censos signats per la universitat, l'edificació de la torre de defensa...

A part de la rica informació que ens aporten tots aquests documents, n'hi ha alguns que cal destacar-los per la seva singularitat. Així, el pergami número 87, del 26 de novembre de 1470 (que tracta sobre les proves i sentències contra el pabord i súbdits de Lloret, promulgat pel veguer) és un document que medeix 1 metre i mig de llargada; i, tanmateix, el pergami número 51 (la salvaguarda de la reina Maria, esposa d'Alfons el Magnànim) és un document que destaca per l'alta qualitat del pergami i per la distingida grafia de l'escrivà.

Sens dubte, doncs, són nous documents que els investigadors: historiadors, filòlegs, paleògrafs... poden analitzar i estudiar amb detall, per tal que tots els ciutadans puguem conèixer, una mica més, els orígens i l'evolució del nostre municipi.

Imatge de la documentació entregada pel Sr. Josep M. Coll després d'haver estat tractada, classificada i inventariada. Autor/Procedència: SdAM.

Relació cronològica dels documents que formen el Fons de la universitat de Lloret

■ Sentència promulgada per Guillem de Lloret, cavaller, i Pere Guilleu, clerge de Girona, relativa al dret d'usar la llenya dels boscos de la Universitat de Lloret. 7 de març de 1346 725 x 820 mm. núm. 70

■ Sentència arbitral sobre el dret de tallar llenya els homes de Lloret. Notari: Pere Amic de Girona. 7 de març de 1346 34 x 836 mm. núm. 71

■ Declaració arbitral pronunciada pels jutges Jaume des Monells i Dalmau Corona sobre la jurisdicció civil del terme de Lloret de Mar, en qüestió haguda entre la Pabordia de la Seu de Girona i Pere de Montcada. (Trasllat del segle XVI 7)

13 de desembre de 1357 595 x 900 mm. núm. 85

■ Venda de la jurisdicció del castell i terme de Lloret a la pabordia del mes de novembre de la seu de Girona. Notari: Miquel Renart (Trasllat del 29 de gener de 1561). 1 de març de 1372 694 x 745 mm. núm. 72

■ Època del preu de la venda feta per Ramon de Lloret, de la jurisdicció del castell i terme de Lloret a la pabordia del mes de novembre de la seu de Girona. Notari: Miquel Renart (Trasllat del 29 de gener de 1561).

29 de maig de 1373 598 x 586 mm. núm. 73

■ Procés entre els homes del terme de Lloret i la canongia de la Seu de Girona, sobre el dret de «recollita» en cas de guerra. Notari: Miquel Pera. 11 de juny de 1378 832 x 671 mm. núm. 74

■ Venda feta per Gastó de Montcada a Joan Vilella, pabord de Lloret, de la jurisdicció que tenia en el terme de Lloret.

24 de maig de 1388 424 x 590 mm. núm. 48

■ Època del preu de la jurisdicció que Gastó de Montcada tenia a Lloret, a favor de la pabordia del mes de novembre de la Seu de Girona.

2 de juny de 1388 520 x 510 mm. núm. 49

■ Assemblea de la Universitat dels homes del port, terme i parròquia de Lloret, al cementiri de l'església parroquial de Sant Romà (avui les Alegries), on s'acostumen a congregar convocats a so de corn. Nomenen síndics i procuradors per poder manllevar i constituir censals morts per recollir diners per necessitat de la comunitat. Notari: mossèn Jaume Cornellà.

24 de novembre de 1391 645 x 591 mm. núm. 75

■ Reconeixement d'haver rebut de la vila de Lloret la quantitat de 40 florins d'or i 8 sous barcelonesos pel maridatge de la infanta Elnor.

17 de desembre de 1428 210 X 210 mm. núm. 1

■ Joan Saura, presbiterat de Santa Maria de Blanes, curador dels béns de Joan Pere Ferran, reconeix haver rebut de Pere Durall i de Pere Domènech, síndics de la vila de Lloret, la quantitat de 150 lliures barcelonines, en concepte de redenció d'un censal.

17 d'octubre de 1436 344 x 208 mm. núm. 2

■ Pons de Cabrera, preposit de la pabordia del mes de novembre de la seu de Girona, autoritza la venda d'uns censals morts pel valor de 6.000 lliures, per tal de fer front al deute que la vila de Lloret té amb Ramon Domergue.

7 de maig de 1443 472 x 300 mm. núm. 33

■ La universitat de Lloret obté del preposit del mes de novembre, la facultat de vendre uns censals morts pel valor de 6000 sous barcelonins per poder pagar el deute que té amb Ramon Domergue, mercader de la ciutat de Beziers.

8 de maig de 1443 640 x 1.122 mm. núm. 86

■ Francesc Cases, escrivà i procurador de la universitat de Lloret, en nom de la vila, ven a Pere Capmany 300 sous censal pel preu de 6.000 sous.

9 de maig de 1443 485 x 497 mm. núm. 50

■ Època de 6000 sous, signada per Pere Capmany, a favor del municipi de Lloret, per la lliució d'un censal de 300 sous.

21 de febrer de 1444 421 x 312 mm. núm. 34

■ Salvaguarda de la Reina Donya Maria, pels homes de Lloret, per síndics Salvaguarda, als efectes de treure la jurisdicció que tenia el batlle de Caldes.

27 de juliol de 1446 335 x 528 mm. núm. 51

■ Vicens Maig i Bernat Saragossa, síndics de Lloret, en presència de Narcís Oliveras, preposit del mes de novembre de la seu de Girona, i convocada a la platja bona part de la universitat de Lloret, per tal de solucionar les diferències sorgides entre el pabord i la vila, acorden entregar-li 130 lliures, 70 en concepte de despeses i 60 com a complement d'un censal de 160 lliures.

2 d'octubre de 1453 624 x 929 mm. núm. 76

¹ PONS I GURU, Josep M. «Compendi sobre els drets dels castells termenats (segles XIII-XV)». A: Recull d'estudis d'història jurídica catalana. Volum III. Barcelona: Fundació Noguera, 1989, pp. 341 - 351.

² Transcripció literal de la memòria escrita pel rector Jaume Felip i Gibert sobre els danys ocorreguts pel temporal de 1607-1606. La transcripció d'aquest document fou feta per Francesc Conill l'any 1836. SdAMLLM. Fons Conill - donació família Fàbregas i Davi - S.T. 37.132.13.

- Bernat Bonet i Gabriel Lledó reconeixen haver rebut la quantitat de 170 lliures per la redenció d'un censal de 165 lliures.
16 de juny de 1445 446 x 336 mm. núm. 35
- Sindicat antic per a concordar amb els cobradors de la universitat de Lloret i per a manllevar a f de satisfier-los.
16 d'agost de 1460 678 x 805 mm. núm. 77
- Sense identificar 18 de setembre de 1460 214 x 331 mm. núm. 3
- Sentència arbitral de la vila de Lloret amb la de Blanes sobre obligacions de contribuir amb talla, vintens i altres coses. Notari: Antoni Arnau.
11 de setembre de 1470 623 x 507 mm. núm. 52
- Sentència arbitral de la vila de Lloret amb terratinents de Blanes sobre obligacions de contribuir amb talls, vintens i altres coses. (Trasllat: ca. 1590)
11 de setembre de 1470 630 x 680 mm. núm. 78
- Proves i sentència contra el pabord, oficials i súbdits del terme de Lloret, promulgat per l'honoroble veguer.
26 de setembre de 1490 736 x 1.500 mm. núm. 87
- Època signada per Pere Frou, a favor d' Antoni Pujol i Joan Domènech, per 41 lliures, 8 sous i 4 diners, corresponents al repartiment de l'any 1489, pels 35 focs de Lloret.
14 de setembre de 1493 256 x 345 mm. núm. 36
- Donació que Joan Illa fa a la seva filla Eulàlia, consistent en 40 lliures i un cofre, per raó del seu matrimoni amb Baldri Caspanes. Notari: Felip Camps, de Blanes.
25 de febrer de 1507 334 x 285 mm. núm. 37
- Pere Daví, Segimon Flaquer i Antoni Durall, síndics i procuradors de la vila, creen un censal de 50 sous a favor de Mateu Domènech.
27 de març de 1508 395 x 500 mm. núm. 53
- Jordi ça Riera, preposit del mes de novembre de la seu de Girona, facultat a Bernat Cabanyes, mariner, Pere Pla, pagès, Pere Daví, mariner, i Joan Domènech, pagès, per imposar les «talles» oportunes per a la construcció de la nova església parroquial.
21 de desembre de 1509 415 x 215 mm. núm. 38
- Contracta per a la construcció de la nova església de Sant Romà. Capítols fets i signats entre la Universitat de Lloret i, Bartomeu Ruffi i Bartomeu Ruffi, el seu fill, i Pere Capvern, picapedrers de Barcelona, sobre l'església nova. Notari: Pere Escuder.
21 de desembre de 1509 459 x 593 mm. núm. 54
- Lluïció d'un censal de pensió anual de 150 sous i preu de 150 lliures, a favor de la Universitat de la vila de Lloret. Notari: Bernat Toralles.
27 de novembre de 1523 333 x 222 mm. núm. 4
- Lluïció d'un censal de pensió anual de 80 sous i preu de 80 lliures, signat per Sebastià Ferrusola, a favor de la Universitat de la vila de Lloret. Notari: Miquel Renard.
21 de febrer de 1526 234 x 222 mm. núm. 5
- Apoca de 50 lliures, 6 sous i 6 diners, que entrega Segimon Pla, jurat de la Universitat de Lloret, pel casament de Donya Elionor, en motiu del seu matrimoni i com a futura regina de Portugal, germana del rei Carles.
11 d'octubre de 1526 242 x 155 mm. núm. 6
- Martí Guerau de Cruïlles, senyor de Lloret, promet als procuradors i síndics de Lloret que no vendrà la vila de Lloret ni la seva jurisdicció, concedint-los el dret, en cas d'incompliment, de redimir la vila per la quantitat de 12.000 sous.
24 de juliol de 1537 401 x 420 mm. núm. 55
- A Trasllat de l'acta d'imposició del «Corentè» i de la imposició de la carnisseria, fleca i taverna de la vila de Lloret.
25 de juliol de 1541
B - Trasllat de la confirmació dels privilegis de la vila de Lloret.
Notari: Jaume Felip i Gibert. 5 de febrer de 1587 322 x 745 mm. núm. 56
- Miquel Jalpí ven a carta de gràcia a Francesc Agullana un censal de 200 sous de pensió i 200 lliures de capital, creat per Joan Ros, calafat, Jaume Fàbregas, Guerau Suris i Miquel Cassà, síndics i procuradors de la vila de Lloret.
7 d'octubre de 1541 570 x 410 mm. núm. 57
- Francesc Agullana reconeix a favor de Bonanat Gibernau, Pere Creixell i Benet Gros, cònsols de Lloret, la redenció d'un censal de 200 sous barcelonins.
7 de gener de 1542 322 x 213 mm. núm. 7
- Censal de propietat de 240 lliures i de pensió anual de 30 sous, venut i creat per la universitat de la vila de Lloret a l'honorable Joan Castellar, pagès de la parròquia de Santa Maria de Pinada.
4 de març de 1542 612 x 455 mm. núm. 58
- Sindicat consentit per Martí Guerau de Cruïlles a la vila de Lloret per manllevar 500 lliures.
6 de juliol de 1545 600 x 557 mm. núm. 79
- Venda de la casa de la carnisseria, amb el seu pati i pòrtic. Notari: Francesc Camps.
3 de març de 1546 267 x 247 mm. núm. 8
- Baldri Balla, canonge i preposit de l'Almoïna de la seu de Girona, reconeix haver rebut de Jaume Domènech, mariner, i de Llorens Coll, pagès, jurats de Lloret, i de Bartomeu Germau, pagès, la quantitat de 300 lliures per la llució i redenció d'un censal de 300 sous barcelonins.
7 de setembre de 1552 307 x 272 mm. núm. 39
- Jaume Fontanet i Pere Serafi, pintors de Barcelona, reconeixen haver rebut de Jaume Fàbregas, procurador de la vila de Lloret, 53 lliures, 13 sous i 4 diners, en concepte de l'obra del retaule de l'església parroquial, en curs d'execució.
26 de novembre de 1555 350 x 292 mm. núm. 40
- Lluïció d'un censal de pensió anual de 200 sous i preu de 200 lliures, fet i signat per Bernat Cabanyes, mercader, a favor de la universitat de la vila de Lloret. Notari: Sebastià Sabater.
11 de juny de 1559 290 x 167 mm. núm. 9
- Jaume Fontanet i Pere Serafi, de Barcelona, confessen haver rebut de Jaume Suris, Joan Passapera i Joan Maig, cònsols de Lloret, la quantitat de 174 lliures, 9 sous i 8 diners, com a complement de les 1.300 lliures, en concepte de l'obra del retaule de l'església parroquial.
12 d'octubre de 1559 327 x 150 mm. núm. 10
- Montserrat de Cartellà, canonge i preposit del mes de novembre de la seu de Girona, reconeix haver rebut dels cònsols de Lloret, 50 ducats, com a part del pagament de 1000 ducats que es varen comprometre a pagar.
26 d'abril de 1563 265 x 150 mm. núm. 11
- Joan Maig, Llorens Coll i Esteve Botet, cònsols i procuradors de la universitat de Lloret, venen un censal de 14 lliures, 11 sous i 10 diners a Rafael Andreu, mariner de Blanes, pel preu total de 350 lliures barcelonines, per poder construir la torre de defensa.
27 de juliol de 1564 320 x 860 mm. núm. 80
- Lluïció que fa Rafael Andreu, mariner de Blanes, als jurats de Lloret d'un censal de pensió anual de 350 sous i preu de 350 lliures. Notari: Gabriel Sabater.
23 de juliol de 1568 216 x 278 mm. núm. 12
- Antoni Passapera, Miquel Durall i Bernat Creixell, jurats; i Joan Passapera, i Onofre Guinart, síndics de Lloret, per tal de pagar a Fellu Balla, de Lagostera, 100 mitgers de blat, que valen 200 lliures, li venen un censal de 200 sous barcelonins anuals.
25 de novembre de 1571 590 x 537 mm. núm. 81
- Antic de Cartellà, canonge de Vic, manumissor de Montserrat de Cartellà, canonge, el seu germà, signa apoca de 100 ducats a favor d' Antoni Passapera, com a complement d'un debitori de 1000 ducats. (en nom de la Universitat de Lloret)
1 de setembre de 1572 340 x 175 mm. núm. 13
- Censal de pensió anual de 100 lliures, venut per la universitat de la vila de Lloret a l'honorable Pere Daví, mercader de la vila de Lloret. Notari: Pere Lliavaneras.
16 de juny de 1586 333 x 635 mm. núm. 59
- Elisabet, vídua de Joan Morell, ven a Benet Jordà, Miquel Caselles i Bartomeu Morell, manumissors testamentaris de Jaume Caselles, presbiter de l'ordre del Vall d'Hebrón, un censal de 50 sous de pensió anual, per tal de dotar a Magdalena, Margarida i Clara, filles de Miquel Caselles, germà del testador.
2 de juny de 1589 324 x 301 mm. núm. 41
- Censal de 80 lliures barcelonines, fet i creat per la Universitat de la vila de Lloret. Notari: Jaume Clapés.
24 d'abril de 1590 314 x 842 mm. núm. 82
- Censal fet i signat per la universitat de la vila de Lloret.
1 de juliol de 1591 666 x 701 mm. / 350 x 225 mm. núm. 83
- Bartomeu Bernich i Pere Maig, jurats de Lloret, juntament amb Vicens Albà, venen a Pere Daví un censal de 160 sous, per 160 lliures.
24 de novembre de 1591 266 x 665 mm. núm. 60
- Lluïció d'un censal, signat per Sebastià Clavell, rector de la vila de Tossa, a favor de la Universitat de la vila de Lloret. Notari: Antoni Joan Fella.
14 de desembre de 1592 240 x 230 mm. núm. 14
- Lluïció d'un censal de 100 lliures, fet i signat per Sebastià Clavell, rector de l'església de Tossa, a favor dels síndics i jurats de la vila de Lloret. Notari: Pere Lliavaneras.
23 de gener de 1594 320 x 335 mm. núm. 42

- Censal de pensió anual de 100 sous i preu de 200 lliures, venut per la universitat de la vila de Lloret, a l'honorable Pere Daví, mercader de la vila de Lloret. Notari: Joan Feliu.
1 de febrer de 1594 400 x 344 mm. núm. 43
- Censal de pensió anual de 50 sous i preu de 50 lliures, venut i originalment creat per Francesc Reixach, pagès de Massanet, a l'hospital de pobres de la vila de Lloret. Notari: Joan Salvador.
25 de setembre de 1595 356 x 568 mm. núm. 61
- Censal de pensió anual de 50 sous i preu de 50 lliures, venut per Francesc Reixach, pagès de Massanet, a favor de l'església de Sant Cosme i Sant Damià de l'hospital de la vila de Lloret. Notari: Jaume Felip i Gibert.
25 de setembre de 1595 329 x 734 mm. núm. 84
- Lluïció d'un censal mort de 35 lliures barcelonines i de pensió anual de 50 sous, firmat i creat originàriament per Pere Daví, Sagimon Flaquer, Antoni Durall, a favor de la Universitat de la vila de Lloret. Notari: Joan Pla.
19 de juliol de 1596 197 x 344 mm. núm. 15
- Lluïció de censal de 15 lliures a favor de la universitat de Lloret. Notari: Jaume Felip i Gibert.
28 de juliol de 1596 312 x 146 mm. núm. 16
- Lluïció d'un censal de 54 lliures que fa la universitat de la vila de Lloret. Notari: Jaume Felip i Gibert.
5 de febrer de 1597 287 x 155 mm. núm. 17
- Lluïció d'un censal de pensió anual de 50 sous i preu de 50 lliures, fet i firmat per Pere Casellas, marrosser de les pubilles Caselles, a favor de la universitat de la vila de Lloret.
2 de juny de 1597 170 x 225 mm. núm. 18
- Lluïció de censal de preu de 100 lliures, signat per Pere Daví, a favor de la universitat de la vila de Lloret. Notari: Jaume Felip i Gibert.
17 de juliol de 1597 273 x 164 mm. núm. 19
- Censal de pensió anual de 10 sous i preu de 10 lliures, que fa la vila de Lloret per a la construcció de la fortalesa o torre de la vila. Notari: Jaume Felip i Gibert.
25 de març de 1598 324 x 520 mm. núm. 62
- Gaspar Maig, mercader de Lloret, confessa haver rebut de Joan Passapera i de Sebastià Guinart, jurats, la quantitat de 50 lliures per la lluíció d'un censal del mateix preu.
20 de novembre de 1598 263 x 172 mm. núm. 20
- Pere Daví, mercader, confessa haver rebut d'Eloi Campderà, nauta, i de Bernat Maig, boter, arrendataris de les imposicions de Lloret, la quantitat de 200 lliures per la lluíció d'un censal del mateix preu.
3 de desembre de 1598 260 x 150 mm. núm. 21
- Època de 50 lliures, que fa Joan Brugada, mestre de cases, a favor de la vila de Lloret. Aquest pagament, forma part de les 150 lliures que costa la construcció de la fortalesa o torre de defensa d'aquesta vila. Notari: Jaume Felip i Gibert.
22 de juny de 1601 275 x 142 mm. núm. 22
- Lluïció d'un censal de 200 lliures i preu de 200 sous, a favor de la Universitat de la Vila de Lloret. Notari: Jaume Felip i Gibert.
1 d'agost de 1602 370 x 164 mm. núm. 23
- Pere Fàbregues i Rafael Garriga, jurats de la vila de Lloret, juntament amb Jaume Cabanyes del Bosc, síndics anomenats davant notari, per tal de proveir de blat a la població i d'incrementar la «botiga» comunal, venen a Antoni Camps, un censal de 400 sous pel preu de 400 lliures barcelonines.
14 de febrer de 1605 525 x 515 mm. núm. 63
- Lluïció feta i firmada per Josep Garau i Antoni Garau, el seu fill, de la vila de Blanes, i per Catherina, muller del dit Antoni Garau, als honorables Joan Fàbregues i Antoni Galí, jurats de la vila de Lloret, de tot aquell censal de pensió anual de 400 sous i de preu de 400 lliures. Notari: Joan Pla.
9 de juny de 1609 345 x 187 mm. núm. 24
- Francesc Codina, procurador d'Enrique Terça, preposít del mes de novembre, amortitza a favor de Pere Andreu, Pere Guinart, i Jaume Aldrich, cònsols de la vila de Lloret, el dret del «Masell» o carnisseria.
2 de maig de 1610 254 x 584 mm. núm. 64
- Censal mort de pensió anual de 160 sous i preu de 160 lliures, venut i originalment creat per la universitat de la vila de Lloret a la senyora Elionor Mas, viuda del honorable Bernat Mas, que fou mercader de la vila de Blanes. Notari: Joan Pla.
8 d'octubre de 1617 284 x 844 mm. núm. 65
- P. Magarola, designat per instruir la causa entre la cúria del bisbe de Barcelona i la del Reial Consell, resol que segueixi el seu curs la causa criminal iniciada contra Gregori Gibernau, batlle, Salvador Des-Clapers, notari, i Gabriel Daví, escrivà, per abús d'atribucions en la redacció d'actes judicials.
28 de gener de 1620 256 x 372 mm. núm. 44
- Lluïció d'un censal de pensió anual de 200 sous i preu de 200 lliures, fet i firmat per Gabriel Ferrer, mercader de la vila de Lloret, a favor de Salvador Domènech, barber, Pere Maig, mestre d'aixa, i, Francesc Ermitas, pescador, en representació de la universitat de Lloret.
3 de desembre de 1623 176 x 273 mm. núm. 25
- Lluïció d'un cens de pensió anual 160 sous i de preu 100 lliures, a favor de la universitat de la vila de Lloret. Notari: Antoni Mataró.
15 de desembre de 1623 272 x 214 mm. núm. 26
- Lluïció d'un censal de 200 lliures, signat per Antoni Paula Suris, beneficiat sota la invocació de Beata Maria de Palom, a favor de la universitat de la vila de Lloret. Notari: Pere Casadevall.
19 d'abril de 1624 213 x 183 mm. núm. 27
- Lluïció de pensió anual de 160 sous i de preu 160 lliures, feta per Jaume Fornacha i Roure, de Blanes, procurador de Francesc Teixidor, rector de Sant Feliu de Buixalleu, a favor dels honorables jurats de la universitat de la vila de Lloret. Notari: Miquel Albertí.
10 de juliol de 1625 192 x 298 mm. núm. 28
- Concòrdia entre els jurats de la vila de Lloret i els pabordes de la confraria de Sant Pere, d'una part, i Antoni Passapera i Pere Passapera, el seu fill, de l'altra, sobre el plet relacionat amb un tros de terra de bosc que fou llegada a la capella de Sant Pere.
15 de setembre de 1625 294 x 464 mm. núm. 45
- Censal mort de pensió anual de 40 sous i preu de 40 lliures, venut i creat originàriament per la universitat de la vila de Lloret, a la senyora Elionor Mas, vídua. Notari: Joan Pla.
26 d'agost de 1627 276 x 682 mm. núm. 66
- Censal mort de pensió anual de 75 sous i de preu de 75 lliures, venut i originalment creat pels honorables Narcís Andreu i Joan Rissach, alies Pujol, jurats i síndics de la universitat de la vila de Lloret, a favor de la comunitat de preveres de l'església de Blanes.
ca. 1630 342 x 733 mm. núm. 67
- A- Venda perpètua, feta i firmada per Eulàlia Passapera, vídua, i Pere Pau Passapera, corder, fill seu, de la vila de Lloret, a favor dels honorables jurats de la universitat de la vila de Lloret: Joan Ros i Rafael Granell, d'un pati o sol de terra, situat en el carrer del Pou Nou, a la vila de Lloret, pel preu de 50 lliures. Notari: Antoni Mataró.
23 de març de 1631 527 x 355 mm.
- B - Època del pagament d'aquesta venda. Notari: Miquel Mascort.
1 de desembre de 1631 180 x 280 mm. núm. 68
- Lluïció d'un censal de pensió anual de 100 sous i de preu de 100 lliures, fet i signat per Pere Recasens, menor de dies, negociant de la vila de Blanes, a favor dels honorables jurats de la universitat de la vila de Lloret, Pere Alomar, Bernat Pujol i Joan March i Massia, teixidor de ll. Notari: Antoni Mataró.
15 de maig de 1634 192 x 281 mm. núm. 29
- Dorotea Camps confessa haver rebut de Joan Marc, cònsol de Lloret, la quantitat de 230 lliures i 4 sous per a la redenció d'un censal.
23 de maig de 1634 295 x 364 mm. núm. 46
- Lluïció d'un censal de pensió anual de 100 sous i de preu de 100 lliures, fet i signat per Pau Torres, a favor de la universitat de la vila de Lloret. Notari: Joan Pla.
2 de juny de 1634 199 x 208 mm. núm. 30
- Amortització d'un censal de 20 sous, atorgat per Joan Florit i de Albertí, com usufructuari dels béns de Caterina Passapera, filla de Pere Passapera, a favor de la vila de Lloret.
20 de novembre de 1634 250 x 275 mm. núm. 31
- Censal fet i creat per a la universitat de la vila de Lloret.
2 de març de 1636 295 x 450 mm. núm. 47
- Lluïció d'un censal de 55 lliures i pensió anual de 55 sous, a favor de la universitat de la vila de Lloret. Notari: Miquel Albertí.
1 de maig de 1638 318 x 222 mm. núm. 32
- Pere Curús, Joan Fradera i Bernat Pujol, síndics de Lloret, venen un censal de 40 lliures a Eloi Campderà, per l'obra de l'hospital de pobres de la vila.
30 de novembre de 1640 290 x 669 mm. núm. 69

Lloret de Mar 1957 - 1979

▼ CONSTRUCCIÓ I URBANISME DURANT EL BOOM TURÍSTIC

Autor: Andreu de la Torre Barrigón

Treball per a la titulació en arquitectura tècnica

Tutor: Ramon Ripoll i Masferrer

Hi ha una còpia d'aquest treball a l'Arxiu Municipal a disposició dels qui el vulguin consultar.

Aquest treball tracta l'estudi de l'evolució de la vila de Lloret durant un període molt important per al seu desenvolupament com a ciutat. És un estudi històric de l'arquitectura, l'urbanisme i la construcció d'una època que va marcar un canvi, no només del caràcter de la ciutat, sinó també de la societat. És mitjançant l'estudi d'aquests anys que podem saber com hem arribat fins a l'actual situació urbanística i constructiva.

L'activitat turística modifica tota l'estructura del poble. Des del canvi de visió dels costums, passant per una millora de la qualitat de vida de la població i modificant, físicament, la ciutat, i tot el terme municipal.

La ciutat representa a la societat que l'està habitant. Així doncs, l'evolució de la ciutat ve marcada per com evoluciona la seva societat. Agafant el període d'anys compresos entre 1957 i 1979, i la ciutat de Lloret com a base, estudiarem la seva evolució física al voltant de les obres de construcció privada, amb l'objectiu d'aconseguir una visió completa dels canvis produïts a Lloret durant la segona meitat del segle.

L'elecció de les dates ve donada per l'aprovació l'any 1957, del primer Pla General d'Ordenació, fet que dona el tret de sortida al creixement de la ciutat i a la modernitat arquitectònica i constructiva. La data final de 1979 reflecteix la fi de tota una època, tant política com social, i que està marcada per les eleccions municipals d'aquest mateix any.

Aquest període de vint-i-tres anys, tot i ser un període curt de temps, no és ni de bon tros una època homogènia, ans al contrari, en aquests anys tot evoluciona molt ràpidament, i això representa que la societat dels anys cinquanta ja no tingui res a veure amb la de finals de la dècada dels anys setanta, que propiciarà el canvi polític en totes les administracions.

Aquest treball està format per tres volums:

■ **VOLUM PRIMER:** conté tota la informació teòrica de l'estudi, dividit en quatre capítols:

CAPÍTOL I: Es dona una visió de l'evolució de la vila, fets més importants que hi van ocórrer, consolidació del casc urbà i el desenvolupament que es forma fins a l'inici del nostre període d'estudi. També es fa una ullada al factor turístic, com va evolucionar durant tot aquesta època i com influeix sobre la població.

CAPÍTOL II: Està dedicat als planejaments urbanístics que es van succeir durant aquests anys, i que marca les pautes del creixement del municipi. S'inclou una introducció de la legislació i normatives en matèria urbanística.

CAPÍTOL III: Aquest capítol està format per una introducció de l'arquitectura que es feia durant aquest període, i per les dades de l'activitat constructiva privada entre 1957 i 1979, que forma la base del nostre treball. Inclou les gràfiques i els plànols, que s'han creat a partir del buidatge d'expedients d'obra privada conservats a l'Arxiu Municipal de Lloret de Mar. D'aquestes dades s'ha extret tota la informació que té un interès arquitectònic i constructiu, classificant-lo i traient conclusions.

Edifici al barri del Moll, construït en els anys 70.
Autor: desconegut. Procedència: SdAM.

CAPÍTOL IV: En aquest capítol es pot seguir l'evolució dels tècnics dedicats a la construcció, l'estructura professional i quin tipus d'obra realitzaven. També parlem dels tipus de materials més comuns que es feien servir a la construcció durant aquest període. A partir del buidatge dels expedients d'obra privada de l'Arxiu Municipal de Lloret de Mar, s'han realitzat unes gràfiques amb les diferents actuacions que realitzaren els principals professionals de la construcció a Lloret.

■ **VOLUM SEGON:** Està format pels plànols de les evolucions anuals de les actuacions d'obra privada, des de l'any 1957 a l'any 1979. Cada any està format per dos plànols, un referent al casc urbà i l'altre a les urbanitzacions. També conté informació gràfica del Pla General d'Ordenació de 1957, així com unes il·lustracions del plànols que fan referència a Lloret fins a l'època d'estudi.

■ **VOLUM TERCER:** Està format pels gràfics de les evolucions anuals de les actuacions d'obra privada i uns gràfics que fan referència a la progressió de les obres durant tot el període.

A l'hora de tractar l'activitat constructiva s'ha buscat la informació en els documents que es troben a l'Arxiu Municipal de Lloret de Mar:

1. EXPEDIENTS D'OBRA PRIVADA: Són les sol·licituds de permisos d'obra que realitzen particulars o societats per poder obtenir la llicència municipal. Són la base d'aquest treball, i d'aquí s'ha extret el gruix de la informació i realitzat l'anàlisi de l'activitat constructiva.

Autor: J.B. Gallissà. Procedència: SdAM - Fons Gallissà. Donació família Sala.

A punt de foliar els raïms

La fotografia ens mostra certament una petita part de tot el procés de la fabricació del vi casolà, l'operació de pesar el raïm transportat en samals des de la vinya al celler abans de ser abocat al cup per ser foliat, una de les moltes escenes d'un ritus que si bé es repetia any darrera d'any era esperat com un esdeveniment, com una festa, com segurament es manté en les zones vitivinícoles actuals, que el pas dels temps i d'altres circumstàncies producte de la vida moderna, han fet que hagi quedat reduïda en el nostre poble a algunes mostres testimonials i al record d'un passat, en què en molt dels nostres carrers es respirava la flaire de la brisa que desprenien els carros que la transportaven, o que s'escapava dels cellers on es produïria el vi.

El ritus començava amb la verema a començament de la tardor. Homes i també dones amb el cos vençut vers el cep, com una salutació cerimoniosa abans de llevar-los el seu fruit, anaven emprant primer els cistells i paners per tot seguit anar a abocar el seu contingut a les samals preparades per ser carregades en el carros que les transportarien al celler. Com que l'operació s'allargava, les dones o les filles dels veremadors els portaven, vers al migdia, una mica de dinar en carmanyoles dintre d'un cabàs, sense oblidar la bóta de vi per reposar el que s'hauria consumit al llarg de matí per refrescar la gorja que la calor i el treball l'havien resecat amb excés.

I el ritus continuava en arribar al celler, d'una manera ben diferent; ja no seria a ple aire, ara els nostres pulmons ja no respirarien l'aire fresc de la matinada o l'ardent calor a mesura que el sol guanyava alçada sobre l'horitzó, no, ara la propera part es desenvoluparia dintre del celler. S'havia de trepitjar, de foliar el

raïm, dintre de les pròpies samals que les havien transportat o dintre dels cups. Haig de dir que el mètode que contenia més encant, més poesia, si voleu, era quan els homes es descalçaven i amb els peus tal com venien de la vinya s'introduïen dins de les samals mig plenes i empraven una mena de dansa, giravoltat sobre ells mateixos ensem que recorrent tota la superfície que limitava l'interior de la samal. L'encant de foliar en el cup era quelcom diferent; ja no era un sol home com dintre de la samal, eren uns quants que es repartien sobre el cup; era com una representació d'un ballet en què els balladors amb el seu trepig dels raïms oferien una suau melodia que tindria per acabament el final més fort quan la brisa es deixava caure al fons del cup.

I de les samals i del cup en sortiria el most que un cop soferta una primera fermentació, en les tines o en el propi cup, seria traspasat a les botes on acabaria la definitiva transformació, que seria el senyal de què el fruit d'aquelles plantes que la mare Natura ens ha regalat s'havia convertit en aquell nèctar, el vi, que hom diu que és diví perquè del cel ens va venir.

Aquestes escenes que acabem de resumir són també records de la nostra infantesa, de quan fa ben bé setanta anys anàvem a tallar raïms a les vinyes que els nostres pares posseïen a Sa Roca Grossa i a Sa Boadella, raïms que tot seguit eren transportats a casa de la nostra àvia materna, a *Can Querba*, de la qual, de la seva planta baixa convertida en celler, mantenim un bon record del trepitjat dels raïms en les samals primer i en el cup que més tard el nostre pare va fer construir.

Agustí M. Vilà i Galí